

Sygn. akt: I C 224/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jędrzejowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Wysoczyńska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Dagmara Pałka

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2018 r. w Jędrzejowie na rozprawie

sprawy z powództwa D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko H. S.

o zapłatę

I. oddała powództwo

II. zasądza od D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. na rzecz H. S. kwotę 917 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt I C 224/17 upr.

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 6 lutego 2018 roku

W dniu 12 kwietnia 2017 roku do Sądu Rejonowego w Lublinie wpłynął pozew D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko H. S. o zapłatę kwoty 2038,55 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu swego żądania strona powodowa wskazała, że wskazana kwota stanowi kwotę niespłaconej przez pozwaną pożyczki udzielonej jej przez F. Bank p.l.c w dniu 26 września 2014 roku. Nadto strona powodowa wskazała, że nabyła wierzytelność przeciwko pozwanej na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 29 marca 2017 roku.

W dniu 19 maja 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie Wydział VI Cywilny nakazem zapłaty w sprawie sygn. akt VI Nc –e (...) zasądził od pozwanej na rzecz D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 2038,56 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 630,30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 7).

W dniu 5 czerwca 2017 roku do Sądu Rejonowego w Lublinie wpłynął o sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty, w którym H. S. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu i wskazała, że przed zawarciem umowy przelewu wierzytelności spłaciła całą należność objętą umową pożyczki (k. 8-9).

Postanowieniem z dnia 19 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie Wydział VI Cywilny sprawę przekazał wg właściwości do Sądu Rejonowego w Jędrzejowie (k. 17).

W wykonaniu wezwania do uzupełnienia braków pozwu złożonego w elektronicznym postępowaniu upominawczym strona powodowa podtrzymała we żądanie i wniosła

o zasądzenie od pozwanej kwoty 2038,56 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu i zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu swego żądania strona powodowa wskazała, że kwota objęta żądaniem stanowi kwotę niespłaconej przez pozwaną pożyczki udzielonej jej przez F. Bank p.l.c w dniu 26 września 2014 roku, a na kwotę dochodzą pozvem składają się kwota 1343,92 zł tytułem należności głównej, kwota 686,08 zł tytułem kosztu udzielenia pożyczki i kwota 8,56 zł tytułem odsetek. Nadto strona powodowa wskazała, że nabyła wierzytelność przeciwko pozwanej na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 29 marca 2017 roku (k. 24 -25).

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 października 2017 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwana wskazała na brak legitymacji strony powodowej, zakwestionowała skuteczność nabycia przez stronę powodową wierzytelności z umowy pożyczki przeciwko pozwanej i nadto zakwestionowała autentyczność umowy pożyczki (k. 84 – 85).

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 25 września 2014 roku pozwana oraz (...) Bank (...) zawarli umowę pożyczki nr nr (...), na podstawie, której pozwana otrzymała kwotę pożyczki w kwocie 2000 zł.

W umowie wskazano nadto, że całkowita kwota do zapłaty przez pozwaną wyniesie 4000 zł, z czego kwota 2000 zł miała stanowić 12 miesięcznych opłat administracyjnych w kwocie 166,67 zł każda. Kwota 4000 zł miała być spłacona w ratach miesięcznych, a każda rata miała wynosić 333,33 zł, z czego 11 rat w kwocie 166,66 zł i 12 rata w kwocie 166,74 zł miały stanowić kapitał, a 11 rat w kwocie 166,67 zł i 12 rata w kwocie 166,63 zł miały stanowić opłaty. W umowie nie przewidziano oprocentowania pożyczki, a jedynie wskazano, że w przypadku nieterminowej spłaty pożyczkodawca miał prawo do naliczania odsetek za opóźnienie, których oprocentowanie ustalono na 16 % w skali roku.

F. Bank nie negocjował z pozwaną wysokości opłaty administracyjnej.

Pozwana zapłaciła na rzecz F. Bank w dniu 29 kwietnia 2015 roku kwotę 1830 zł i w dniu 7 listopada 2014 roku kwotę 350 zł. Obie kwoty stanowiły spłatę zobowiązania z umowy z dnia 25 września 2014 roku.

Wysokość kwoty 1830 zł jako reszty swego zobowiązania pozwana ustaliła w F. Bank.

Dowód: umowa (k. 31, 97-98), zeznania pozwanej H. S. (k. 123 – 123v + nagranie rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku), dowody wpłat (k. 92 – 93).

F. Bank p.l.c oraz strona powodowa zawarły w dniu 29 marca 2017 roku umowę przelewu wierzytelności. W ramach umowy strony ustaliły, że D. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty nabywa od F. Bank p.l.c.. wierzytelności objęte załącznikiem nr 1A i 1B.

Dowód: umowa (k. 53 - 63), załącznik (k. 105 – 107).

W wydruku elektronicznym w formie tabeli z listy wierzytelności do umowy z dnia 29 marca 2017 roku wskazano dane H. S. oraz kwotę 2030 zł jako sumę.

Dowód: wydruk (k. 30).

W piśmie z dnia 11 kwietnia 2017 roku getBack działająca w imieniu D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego powiadomił pozwaną, że strona powodowa nabyła wierzytelność przeciwko niej oraz wezwało do zapłaty kwoty 2038,17 zł. .

Dowód: pismo (k. 3).

W dniu 12 kwietnia 2017 roku został sporządzony wyciąg z ksiąg rachunkowych D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego reprezentowanego przez Noble (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., w którym wskazano, że w księgach Funduszu widnieje zadłużenie przeciwko H. S. z umowy nr (...) w kwocie 2038,56 zł.

Dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych (k. 29).

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo nie jest zasadne.

W niniejszej sprawie Sąd dokonał analizy umowy pożyczki z dnia 25 września 2014 roku w celu ustalenia obowiązków stron umowy i doszedł do przekonania, że umowa ta w części dotyczącej ustalenia wysokości opłaty administracyjnej nie wiąże pozwanej.

Orzekając w tym zakresie Sąd miał na uwadze przepis art. 385¹ § kc, zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne), przy czym nie dotyczy to postanowień określających świadczenia główne stron, w tym cenę i wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wskazany przepis ma zastosowanie do umów obligacyjnych zawieranych pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami z użyciem wzorca umowy lub też do umów zawieranych bez użycia takiego wzorca (wyrok SN z dnia 7 grudnia 2006 roku III CSK 266/06 lex 238949).

Niewątpliwym jest, że wskazany przepis może mieć zastosowanie w niniejszej sprawie, albowiem umowa pożyczki z dnia 25 września 2014 roku została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą, czyli F. Bank a konsumentem, czyli pozwaną H. S..

Klauzula generalna wskazana w cytowanym przepisie zawiera dwa kryteria oceny umowy, a mianowicie dobre obyczaje oraz interesy konsumenta. Uznanie konkretnej klauzuli umownej za niedozwolone postanowienie umowy wymaga stwierdzenia łącznego wystąpienia obu przesłanek, a więc sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta (wyrok n z dnia 29 sierpnia 2013 roku I CSK 660/12 lex 1408133).

Dobre obyczaje to w zasadzie pojęcie równoważne dla zasad współżycia społecznego, czyli pozaprawnych reguł postępowania niesprzecznych z etyką, moralnością i aprobowanych społecznie. W szczególności sprzeczne są wszelkie postanowienia umowy, które naruszają uczciwość, zaufanie do kontrahenta, zmierzają do wykorzystania przymusowego położenia drugiej strony umowy, a tym samym naruszają równorzędność stron stosunku prawnego (Adam Olejniczak - komentarz do art. 385¹ kc lex; wyrok SN z dnia 3 lutego 2006 roku I CK 297/05 Wokanda 2006 nr 7-8).

Interesy konsumenta to pojęcie szerokie i należy przez nie rozumieć nie tylko interesy ekonomiczne. Z rażącym naruszeniem interesów konsumenta mamy do czynienia w przypadku, gdy postanowienia umowy znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron, gdy dochodzi do jaskrawej, nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków stron umowy (wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 roku I Ck 832/04).

Do naruszenia tej równowagi stron odnosi się także art. 3 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 2011.304.64), definicja nieuczciwe warunki umowy zawieranej z konsumentem.

Należy wskazać, że nie każde postanowienie umowy podlega ocenie pod kątem uznania go za niedozwoloną klauzulę. Z badania tego wyłączone są postanowienia umowy uzgodnione indywidualnie z konsumentem oraz postanowienia określające jednoznacznie główne świadczenia stron.

Zgodnie z art. 720 § 1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić taką samą ilość pieniędzy.

Z definicji umowy pożyczki nie wynika zatem, aby wysokość opłat bankowych w postaci m.in. opłaty administracyjnej należała do głównych świadczeń stron umowy, albowiem do świadczeń tych należą jedynie udostępnienie kwoty pożyczki przez pożyczkodawcę oraz zwrot kwoty pożyczki przez pożyczkobiorcę (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 30 września 2002 roku XVII Amc 47/01 Dz. Urz. UOKiK 2003/1/244; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2004 roku I CK 472/03 Pr. Bank. (...)). Tym samym postanowienia w zakresie ustalenia wskazanej opłaty podlegają ocenie przy uwzględnieniu art. 385¹ kc i mogą być uznane za niedozwolone klauzule umowne.

Zgodnie z art. 385¹ § 3 kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, w szczególności odnosi się do to wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Przy ocenie postanowień umowy pod kątem ich indywidualnego uzgodnienia należy także kierować się art. 3 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 2011.304.64), zgodnie z którym warunki umowy zostaną zawsze uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały przedstawione konsumentowi w formie sformułowanej uprzednio umowy standardowej (wyrok SN z dnia 3 lutego 2006 roku I CK 297/05 Wokanda 2006 nr 7-8).

W ocenie Sądu umowa pożyczki z dnia 25 września 2014 roku w części dotyczącej ustalenia wysokości opłaty administracyjnej w kwocie równej wysokości raty kredytu nie została uzgodniona z pozwaną indywidualnie. Wskazana okoliczność wynika z wiarygodnych zeznań pozwanej. Należy także dodać, że strona powodowa przy uwzględnieniu art. 385¹ § 4 kc nie udowodniła, że ten zapis umowy został uzgodniony indywidualnie z pozwaną.

W ocenie Sądu postanowienia umowy w zakresie ustalenia wysokości opłaty administracyjnej były niedozwolonymi postanowieniami umowy i zmierzały do obejścia przepisów dotyczących wysokości odsetek, rażąco naruszały prawa pozwanej jako konsumenta.

Niewątpliwym jest, że bankowi należy się wynagrodzenie za udzielenie pożyczki w postaci np. prowizji, a także prawo do naliczania odsetek. Zdaniem Sądu koszty te jednak nie mogą być wygórowane i muszą mieć swoje uzasadnienie zarówno w odniesieniu do wysokości samej kwoty pożyczki, jaki i okresu spłaty pożyczki oraz faktycznych czynności banku podjętych przy udzieleniu pożyczki, a wyliczenie ich wysokości musi być jasne i zrozumiałe.

Ustalenie wysokości opłaty administracyjnej na poziomie 100 % kwoty jaką pozwana faktycznie uzyskała w ramach umowy jako kwoty pożyczki (2000 zł) było nieuzasadnione i rażąco wygórowane, a nadto zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Bank faktycznie nie zastrzegł żadnego oprocentowania w przypadku terminowych spłat rat pożyczki, ale za to w to miejsce ustanowił comiesięczną opłatę administracyjną na poziomie 100 % raty kredytu, podczas gdy w okresie zawarcia umowy odsetki umowne na poziomie 4 - krotności stopy kredytu lombardowego stanowiły 16 %. Z umowy wynikało, że rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła aż 328,05 %, co powodowało, że świadczenie należne bankowi z tytułu udzielonej pożyczki było rażąco wygórowane i naruszało równowagę stron umowy. Nadto z umowy nie wynikało w jaki sposób wyliczono wskazaną opłatę administracyjną i z

jakimi czynnościami faktycznymi banku wiązała się ta opłata. Niewątpliwym jest dla Sądu, że postanowienia umowy w zakresie ustalenia wysokości opłaty administracyjnej były rażąco krzywdzące dla pozwanej, albowiem faktycznie do swej dyspozycji otrzymała kwotę 2000 zł, a zgodnie z umową była zobowiązana do zapłaty kwoty dwukrotnie wyższej. Nadto pozwana na ustalenie wysokości tej dodatkowej kwoty nie miała żadnego wpływu, kwota ta jej została przez bank narzucona.

Z tych też względów Sąd uznał postanowienia umowy pożyczki w zakresie ustalenia wysokości opłaty administracyjnej za niedozwolone postanowienia umowy i przez to za niewiążące pozwanej. Tym samym uznano, że pozwana nie była zobowiązana do uiszczenia kwoty 2000 zł stanowiącej wysokość opłaty administracyjnej.

W ocenie Sądu zgodnie z umową pozwana zobowiązana była do zapłaty na rzecz banku kwoty 2000 zł, czyli kwoty udzielonej pożyczki. Nadto bank miał prawo zgodnie z pkt 21 umowy do naliczania odsetek za opóźnienie w przypadku nieterminowych wpłat rat pożyczki zgodnie z harmonogramem.

W świetle dwóch dowodów wpłat złożonych przez pozwaną wynikało, że faktycznie co do I raty uchybiła ona terminowi płatności, albowiem I ratę winna wpłacić do 24 października 2014 roku, tymczasem tą ratę wraz z II oraz częściowo z trzecią (co do kwoty 15,66 zł = suma I i II raty + odsetki za opóźnienie – 350 zł), czyli w sumie 350 zł, wpłaciła w dniu 7 listopada 2014 roku. Zatem bankowi przysługiwało prawo do naliczenia odsetek od dnia 25 października do dnia 7 listopada 2014 roku co do I raty, czyli za 14 dni, co dało 1,02 zł przy uwzględnieniu 16% odsetek.

Nadto pozwana co do III raty częściowo, a mianowicie 151 zł a także co do IV, V, VI i VII raty uchybiła także terminom płatności, zatem i za te okresy bank miał prawo do naliczania odsetek za opóźnienie.

Sąd dokonał wyliczenia wskazanych odsetek za opóźnienie przy uwzględnieniu wysokości rat pożyczki oraz ilości dni przedterminowych oraz stopy 16 % i ustalił wysokość wskazanych odsetek za opóźnienie na łączną kwotę 23,22 zł.

Natomiast co do pozostałych rat pozwana uiszczyła je przed terminem, co wynika z dowodu wpłaty z dnia 29 kwietnia 2015 roku na kwotę 1830 zł.

Łącznie zatem pozwana winna była do zapłaty bankowi kwoty 2024,24 zł (2000 zł kwota pożyczki, 23,22 zł + 1,02 zł - odsetki za opóźnienie), tymczasem całkowita kwota jaką pozwana zapłaciła bankowi przed terminem umowy przelewu wierzytelności wyniosła 2180 zł, a zatem kwotę większą.

W związku z powyższym Sąd doszedł do przekonania, że pozwana wykonała w całości swe zobowiązanie z umowy pożyczki z dnia 25 września 2014 roku wobec banku i dlatego powództwo podlegało oddaleniu.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

W ramach postępowania Sąd zobowiązany był także do zbadania legitymacji procesowej strony powodowej z uwagi na stanowisko pozwanej.

W ocenie Sądu zarzut strony pozwanej w tym zakresie należało uznać za bezzasadny.

Zgodnie z art. 509 §1 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na rzecz osoby trzeciej, chyba, że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albowiem właściwości zobowiązania.

Na podstawie wskazanego przepisu przelew wierzytelności jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej, a przedmiotem przelewu jest wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać i która jest w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). W tym zakresie konieczne jest wyraźne określenie stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność. Wymaga się zatem oznaczenia stron tego stosunku zobowiązaniowego oraz przedmiotu świadczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 października 2015 roku sygn. akt I ACa 492/15 LEX nr 184218; wyrok SN z dnia 11 maja 1999 r. III CKN 423/98 Biuletyn Sądu Najwyższego 2000/1 str. 1).

W ocenie Sądu obowiązkiem strony powodowej było wykazanie, że D. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. wstąpił w prawa wierzyciela tj. F. Bank z umowy z dnia 25 września 2014 roku nr (...).

W ocenie Sądu okoliczność ta została wykazana umową przelewu wierzytelności oraz załącznikiem do wskazanej umowy (k. 105 – 106). Umowa ta została zawarta w obecności notariusza, który potwierdził także listę nabytych wierzytelności, w tym i wierzytelności przeciwko pozwanej. Dokumenty te zostały także potwierdzone prawidłowo przez występującego w sprawie pełnomocnika powoda (uzasadnienie uchwały SN z dnia 21.12.2010 roku III CZP 98/12).

Podkreślić należy jedynie w tym miejscu, że te dwa dokumenty nie mogły stanowić o zasadności żądania pozwu, albowiem faktycznie w momencie zawarcia umowy przelewu wierzytelności, wierzytelność z umowy z dnia 25 września 2014 roku została w całości uregulowana, co czyniło umowę przelewu wierzytelności za nieskuteczną.

Należy dodać na marginesie, że sam wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu oraz tabela (k. 30) nie były wystarczające do uznania, że strona powodowa nabyła konkretną, zindywidualizowaną wierzytelność przeciwko pozwanej. Nadto dokumenty te nie stanowiły dowodu co do istnienia wierzytelności i jej wysokości.

W uzasadnieniu orzeczenia z dnia 15 października 2015 roku sygn. akt I ACa 492/15 Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał, że „w żaden sposób nie da się wywieść faktu nabycia przedmiotowej wierzytelności z wydruku zawierającego tabelkę, w której zamieszczone są dane pozwanego i inne informacje, a wydruk ten, niepodpisany przez strony umowy cesji, z całą pewnością nie jest też załącznikiem do tej umowy i w żaden sposób nie potwierdza, że przedmiotem przelewu wierzytelności względem pozwanego jest konkretna wierzytelność”.

Akceptując w całości wskazane przez Sąd Apelacyjny uwagi należało przyjąć, że ogólna tabela (k. 30) nie stanowiła wystarczającego dowodu przemawiającego za zasadnością żądania strony powodowej.

Sam wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu (k. 29) nie mógł być także dowodem potwierdzający wysokość wierzytelności i nabycie konkretnej wierzytelności przeciwko pozwanej. Należy zważyć, że sam wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu nie korzysta z waloru dokumentu urzędowego, a jedynie jest dokumentem prywatnym potwierdzającym określony zapis w księgach rachunkowych funduszu (wyrok TK z dnia 11.07.2011 roku P 1/11 (...) Seria (...) 2011 nr 6 poz. 53; wyrok Sadu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 lipca 2015 roku I ACa 824/14 legalis 1213577).

Sąd uznał nadto za bezzasadne stanowisko pozwanej w zakresie wiarygodności umowy pożyczki, albowiem pozwana w swych wiarygodnych zeznaniach potwierdziła fakt zawarcia umowy.

W pkt II orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 108 kpc.

Strona powodowa przegrała niniejszy proces zatem jest zobowiązana do zwrotu pozwanej poniesionych przez nią kosztów procesu. Na kwotę 917 zł złożyły się wynagrodzenie fachowego pełnomocnika w kwocie 900 zł ustalone na podstawie § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.